

Ändring av direktiv 2003/109/EG i syfte att utöka dess räckvidd till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd

Justitiedepartementet

2007-07-24

Dokumentbeteckning

KOM(2007) 298

Förslag till Rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/109/EG i syfte att utöka dess räckvidd till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd

Sammanfattning

Personer som beviljats internationellt skydd (flyktingar och personer som innehar status som skyddsbehövande i övrigt) har för närvarande inte rätt att erhålla ställning som varaktigt bosatta enligt rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Sverige har genom ändringar i utlänningslagen (2005:716) och utlänningsförordningen (2006:97) som trädde i kraft den 30 april 2006 genomfört det nämnda direktivet.

Enligt kommissionens förslag till rådets direktiv 2003/109/EG som lades fram 2001 omfattades flyktingar, men vid förhandlingarna beslutades det emellertid att flyktingar inte skulle omfattas av det slutliga direktivet. Rådet och kommissionen noterade denna ”lucka” i bestämmelserna och uppmanade därför kommissionen i en gemensam förklaring av den 8 maj 2003 att utöka räckvidden av rådets direktiv 2003/109/EG så att även personer som beviljats internationellt skydd ska omfattas. Det nu föreliggande förslaget till ändring av rådets direktiv 2003/109/EG har således till syfte att ge verkan åt denna förklaring genom att utöka räckvidden för direktivet till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

För att genomföra förslaget föreslås ett antal ändringar i rådets direktiv 2003/109/EG. Enligt ändringsförslaget ska personer som beviljats internationellt skydd ges möjlighet att förvärva ställning som varaktigt bosatta i den medlemsstat som beviljat dem skydd på samma villkor som andra tredjelandsmedborgare. Bestämmelsen som utesluter personer som beviljats internationellt skydd från tillämpningsområdet för direktiv 2003/109/EG föreslås därför utgå.

Personer som beviljats internationellt skydd och som erhåller ställning som varaktigt bosatta i en medlemsstat ska också ges möjlighet att bosätta sig i en andra medlemsstat på samma villkor som övriga varaktigt bosatta. Även om bosättning i en andra medlemsstat i vissa fall kan leda till överföring av skyddsansvaret under en viss tidsperiod faller denna fråga utanför ramen för förslagets tillämpningsområde. Förslaget om ändring av direktiv 2003/109/EG omfattar med andra ord inte några gemenskapsrättsliga bestämmelser om en mekanism för överföring av ansvaret för internationellt skydd. På grund av detta är det viktigt att se till att principen om non-refoulement iakttas i den andra medlemsstaten.

Myndigheterna i den andra medlemsstaten måste informeras om att en varaktigt bosatt som ansöker om bosättning på dess territorium har beviljats internationellt skydd i den ursprungliga medlemsstaten. Av denna anledning föreslås en mekanism om uppgiftslämnande. I de fall där ställning som varaktigt bosatt beviljats i den andra medlemsstaten föreslås att myndigheterna i den andra medlemsstaten måste samråda med myndigheterna i den medlemsstat som beviljat den berörda personen skydd om de överväger att fatta ett utvisningsbeslut. Om denna medlemsstat bekräftar att den berörda personen fortfarande åtnjuter internationellt skydd kan den andra medlemsstaten endast utvisa den berörda personen till den medlemsstat som ursprungligen beviljat skydd.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

5 a kap. utlänningslagen (2005:716) innehåller bestämmelser om tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt. Enligt huvudregeln skall en tredjelandsmedborgare som har permanent uppehållstillstånd i Sverige och som varit bosatt här i fem år kunna beviljas ställning som

varaktigt bosatt i Sverige. För att få ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska tredjelandsmedborgaren bl.a. kunna försörja sig och eventuella familjemedlemmar. 4 kap. utlänningsförordningen (2006:97) innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd i Sverige för bl.a. tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat och hans/hennes familjemedlemmar.

Flyktingar och skyddsbehövande i övrigt kan enligt 5 a kap. 4 § utlänningslagen (2005:716) inte beviljas ställning som varaktigt bosatt. Förslaget om ändring av direktiv 2003/109/EG kommer att innebära ändring av denna bestämmelse. Förslaget kommer även innebära ändring av bestämmelsen i utlänningsförordningen som rör underrättelse till annan EU-stat.

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget förutses få marginella budgetkonsekvenser. Antalet ansökningar om ställning som varaktigt bosatt i Sverige och antalet ansökningar om uppehållstillstånd i Sverige för personer som beviljats ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat har varit mycket lågt sedan lagändringarna trädde i kraft den 30 april 2006 och det nu aktuella förslaget antas inte medföra mer än en marginell ökning av antalet ansökningar. I sammanhanget kan påpekas att flertalet av de personer som kan beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige också uppfyller kraven för svenskt medborgarskap.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar förslaget. Förslaget att ändra rådets direktiv 2003/109/EG så att direktivet omfattar även personer som beviljats internationellt skydd överensstämmer med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors 1999 och Haagprogrammet från 2004 beträffande rättvis behandling av tredjelandsmedborgare. Förslaget stämmer även överens med den svenska

inställningen att flyktingar och skyddsbehövande i övrigt ska ges möjlighet att förvärva ställning som varaktigt bosatt.

2006/07:FPM108

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Kommissionen förde informella diskussioner med medlemsstaterna om detta förslag under 2004. Dessa ägde rum dels i kommittén för frågor om invandring och asyl, dels vid två informella expertmöten. Några medlemsstater ställde sig tveksamma till att låta även personer som innehar status som skyddsbehövande i övrigt omfattas av förslaget. Kommissionen beslutade trots detta att ta med denna grupp i förslaget, eftersom den ansåg att alla tredjelandsmedborgare bör omfattas. Dessutom hänvisades det i den gemensamma förklaringen från maj 2003 till bägge kategorier.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har inte yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har remitterats. Några synpunkter har ännu inte inkommit.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas under det portugisiska ordförandeskapet hösten 2007.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget avser en ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och har samma rättsliga grund som den rättsakten, artikel 63.3 a och artikel 63.4 i EG-fördraget. Beslutet i rådet fattas med enhällighet efter hörande av Europaparlamentet.

3.3 Fackuttryck/termer